

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

56.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 22-го Іюля. — 1847 — Wilno. WTOREK, 22-go Lipca.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 16-го Іюля.

Иркутскій и Енисейскій Генералъ Губернаторъ и Командующій войсками, въ Восточной Сибири расположенными, Генералъ-Лейтенантъ *Рупертъ*, Всемилостивѣйше уволенъ, согласно его прошенію, отъ настоящихъ должностей, съ оставленіемъ по Кавалеріи.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 19 Іюля, Судья Кіевского Совѣтнаго Суда, Надворный Совѣтникъ *Добринскій*, Всемилостивѣйше пожалованъ въ Коллежскіе Совѣтники.

2-го Іюля скончался здѣсь, въ С. Петербургѣ, послѣ продолжительной болѣзни, на 74 году отъ рожденія, Почетный Членъ Комитета, Высочайше учрежденнаго 18 Августа 1814 г., Тайный Совѣтникъ Павелъ Павловичъ *Поміанъ Пезаровичъ*, человекъ добрый, благотворительный, усердный и неутомимый въ дѣлахъ на помощь ближнему. Въ 1813 г началъ онъ изданіе газеты: *Русской Инвалидъ*, и посредствомъ ея положилъ начало Инвалидному Капиталу.

С М Ъ С Ъ .

О'КОННЕЛЬ.

(Окончаніе.)

Хотя О'Коннель постоянно придерживался того правила, что должно принимать въ вниманіе всякое, какое бы ни было сдѣлано поставленіе въ пользу Ирландіи, однако въ 1839 году убѣдился, что виги, при самыхъ лучшихъ желаніяхъ, не успѣютъ доставить рѣшительнаго политическаго улучшенія. Онъ, правда, усилъ уменьшить церковную десятину, — исходатайствовать введеніе католическихъ мирныхъ судей и — уничтожить особенныя права протестантовъ относительно городскихъ преимуществъ; но послѣдствія не соответствовали ни усиліямъ, ни жалкому подожденію Ирландіи. И потому, лишь только радикалы отделились отъ виговъ, оставилъ и онъ министерство Мельбурна, надѣясь, при правленіи гори, приобрести болѣе свободное поле для своихъ дѣйствій. Ему нельзя вѣнчать сего въ вѣроломство, ибо благо Ирландіи было для него единственнѣйшимъ правиломъ при заключеніи политическихъ союзовъ.

WІADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 16-go Lipca.

Иркутскій и Енисейскій Генералъ Губернаторъ и Доводящій войскамъ, въ Восточной Сибири расположенными, Генералъ-Поручникъ *Рупертъ*, на własną prośbę, Najtłaskawiej zostaje uwolniony od dotychczasowych obowiązków, z pozostaniem w Jeździe.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 19-go Czerwca, Sędzia Kijowskiego Sumiennego Sądu, Radzca Dworu *Dobryński*, Najtłaskawiej mianowany Radzcą Kollegialnym.

Дня 2-го Lipca, zakończył w Petersburgu życie, po długiej słabości, w 74-m roku wieku swego, Członek Honorowy Komitetu, Najwyżej zatwierdzonego w d. 18-m Sierpnia 1814 r., Radzca Tajny, Paweł *Pomian-Pesarowicz*, mąż zacny, dobroczynny, szczery i niez mordowany w sprawie pomagania bliźniemu. W r. 1813, on to zaczął wydawanie gazety: *Inwalid Russki*, i przez nią dał początek Kapitałowi Inwalidów.

ROZMAITOŚCI.

O'CONNELL.

(Dokończenie.)

Jakkolwiek O'Connell trzymał się stale tej zasady, aby najmniejsze przyzwolenie dla Irlandyi przyjmować na zaliczenie, jednakże w roku 1839 przekonał się, że Wigowie przy najlepszej chęci nie zdołają zapewnić jej stanowczego politycznego ulepszenia. Wprawdzie udało mu się zmniejszyć ciężar dziesięciny o połowę, wyjednać zaprowadzenie katolickich Sędziów pokoju i zniszczyć monopol protestantów pod względem miejskich przywilejów; ale skutki nie odpowiadały ani usiłowaniam, ani nędzemu położeniu Irlandyi. Skoro więc Radykaliści odpadli od Wigów, opuścił i on ministerstwo Melbourn, spodziewając się za powrotem Torysów otrzymać wolniejsze pole do swych dalszych działań. Odstępstwa tego nie można było poczytywać mu za wiarołomstwo, bo tylko dobro Irlandyi było dlań od dawna jedynem prawidłem politycznych jego związków.

ИНОСТРАННЫЕ ИЗВѢСТІЯ.

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 12 Іюля.

Королевская фамилія, сегодня вечеромъ, отправляется въ Дре, чтобы пробить тамъ день смерти приада Орлеанскаго.

— Король Бельгійскій прибылъ въ Парижъ.

— Палата депутатовъ получила увѣдомленіе, что одинъ изъ ея членовъ, генераль Шнейдеръ, скончался. Также скончались генералы: Менадье и Балзаръ д'Арси.

— Судъ палаты перовъ.

Разнесшійся вчера слухъ, будто бы Г. Пеллапра прибылъ въ Парижъ, еще болѣе увеличилъ нетерпѣніе, съ какимъ публика ожидала открытія сегодняшняго засѣданія суда перовъ. Хотя надежды ея, относительно прибытія Г. Пеллапра, были обмануты, но за то президентъ суда объявилъ, что онъ получилъ сегодня утромъ письмо отъ жены Г. Пеллапра, съ приложеніемъ письма ея мужа, писаннаго къ ней, а также нѣкоторыхъ новыхъ документовъ, касающихся дѣла, которые и приказали прочесть. Письмо Г-жи Пеллапра въ канцлеру (президенту суда перовъ), слѣдующаго содержания: „Въ минуту печальной разлуки, получила я отъ моего мужа письмо, которое вручаю нынѣ вамъ. Мужъ мой удался изъ Парижа не столько для поправленія своего здоровья, уже весьма разстроенаго, сколько для обезпеченія своей чести, которая не дозволяла ему принять на себя качества доносчика. Между тѣмъ отсутствіе его перетолковано къ его вреду; почитая долгомъ вступить за честь моего имени, я вынуждена защищать его, противъ обиднаго обвиненія, которымъ хотѣли обезчестить оное. День сей для меня неизъяснимо горестенъ; вы понимаете всю его тяжесть для меня! Я удерживалась до послѣдней минуты. Такова была воля моего мужа! — Письмо г-на Пеллапра къ женѣ, слѣдующаго содержания: „Любезная подруга! Въ минуту отъѣзда провождаю къ тебѣ, чрезъ вѣрныя и надежныя руки, это письмо и документы, доказывающіе, что если я по услужливости запуталъ себя въ достойное сожалѣнія дѣло, то однако не сдѣлалъ ничего такого, что было бы постыдно для честнаго человѣка... Моя честь составляетъ для меня сокровище, къ которому я не могу позволить прикоснуться, потому что она равно принадлежитъ и тебѣ, и нашей дочери и всѣмъ моимъ. Бумаги, сопровождаемыя къ тебѣ мною, не могутъ быть нигдѣ лучше сохранены, какъ въ твоихъ рукахъ. Избери сама ту минуту, въ которую ужасная необходимость и неизбежный долгъ заставятъ тебя къ предъявленію ихъ. Даъ Богъ, чтобы эта минута не наступила никогда! Я слишкомъ знаю благородное твое сердце, и по этому увѣренъ, что ты рѣшишься на это только въ самомъ крайнемъ случаѣ.“ — Чтеніе обоихъ сихъ писемъ произвело сильное впечатлѣніе. Дальнѣйшіе документы состояли изъ 6-ти краткихъ записокъ г-на Теста къ г-ну Пеллапра,

И такъ, послѣ паденія виговъ въ 1841 году, употребилъ онъ всю свою энергію для распространенія репелерскаго общества (*Repeal association*), присвоивъ сіе наименованіе, въ Іюль 1840 года, существовавшему тогда союзу. Убѣдительно прежнему увѣщевалъ онъ народъ, чтобы онъ не доходилъ до нарушенія мира, поставляя успѣхъ своего плана зависящимъ единственно отъ сохраненія законнаго повиновенія, и даже наказывалъ упорствовавшихъ исключеніемъ изъ общества.

При всемъ томъ, онъ лучше всѣхъ понималъ, какое сильное сопротивленіе встрѣтитъ всякое стремленіе нарушить единство Великобританіи; это заставляетъ думать, что Репилъ былъ у него всегда мѣрою, а не цѣлію движенія. Осенью 1842 года, объѣзжалъ онъ весь островъ, созывалъ собранія народа, въ которыхъ съ истиннымъ краснорѣчіемъ изображалъ народное нищество, предсказывалъ скорый разрывъ политическаго союза, долженствовавшій положить конецъ всѣмъ бѣдствіямъ. Онъ не принималъ никакого содѣйствія со стороны англійскаго радикализма, такъ какъ въ послѣдствіи отъ презрѣніемъ отвергъ предложенное ему соединеніе съ французскою демократією. Подъ вліяніемъ репелеровъ въ 1842 году избрали онъ былъ даже дублинскимъ Лорд-Меромъ.

Въ 1843 году, движеніе репелеровъ чрезвычайно усилилось открытымъ присоединеніемъ къ нимъ католическаго духовенства. О'Коннелъ собралъ въ разныхъ

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, 12 lipca.

Królewska rodzina udaje się dziś wieczorem do Dreux, gdzie smutną rocznicę zgonu Xięcia Orleanu przepędzi.

— Król Belgijski przybył do Paryża.

— Izba Deputowanych otrzymała wiadomienie o zgonie jednego z jej członków, Generała Schneider. Umarli także Generałowie: Mejnadier i Baltazar d'Arcy.

— Sąd Izby Parów.

Rozszerzona wczoraj pogłoska, iż P. Pellapra wrócił już do Paryża i stawił się jako więzień w pałacu Luźemburskim, podniosła jeszcze, jeśli można podnieść już wyżej, ciekawość publiczności, tłoczącej się na posiedzenie dzisiejsze. Nadzieje jej, co do oglądania samego P. Pellapra, zostały wprawdzie omyłone, ale natomiast Prezes Sądu oświadczył, iż otrzymał tego rana list od żony P. Pellapra, z załączeniem listu jej męża, pisanego do niej, tudzież niektórych nowych, ściągających się do sprawy dokumentów, które odczytać zalecił. List Pani Pellapra do Kanclerza (Prezesa Izby Parów), brzmi jak następuje: „W chwili smutnego rozstania, otrzymałam od męża mego list, który składam w ręce JW. Pana. Mąż mój oddał się z Paryża nie tyle z powodu osłabionego swego zdrowia, jak raczej dla zachowania uczciwości swego charakteru, który mu nie дозволялъ przyjmąc na siebie roli donosiciela. Tymczasem nieobecność jego, z tak wielką przewrotnością na złe wy tłumaczoną została, iż będąc odpowiedzialną za honor imienia które noszę, muszę stanąć w jego obronie, przeciwko krzywdzącemu obwinieniu, przez które zhańbić je chciało. Dzień ten jest dla mnie niewypowiedzianie bolesnym; pojmięz Pan całą jego goręć! Wstrzymywałam się aż do ostatniej chwili. Taka była wola mego męża — List P. Pellapra do żony, jest następującego brzmienia: „Kochana przyjaciółko! W chwili odjazdu, przesyłam ci przez pewne i zaufane ręce list ten i dokumenta, które będą dostateczne do przekonania, że jeśli przez chęć usłużenia dałem się wciągnąć w oplakaną sprawę, nie wszakże nie uczyniłem takiego, czego by się uczciwy człowiek miał wstydzić... Honor imienia mego jest dla mnie skarbem, którego nie dozwolę naruszyć; gdyż on równie do ciebie, do córki naszej, i do wszystkich moich należy. Papiery, które go mogą ochronić w potrzebie, w nieczyich właściwych rękach nie powinny być złożone jak w twoich. Bądź sama sędzią tej chwili, w której okrotna potrzeba i nakazująca powinność zmuszą cię do ich okazania. Oby ta chwila nie nastąpiła nigdy! Znam nadto serce twoje i szlachetność, abym nie wątpił, iż chyba tylko w razie najgorszej ostateczności skłonisz się do tego kroku.“ — Odczytanie obu tych listów, w pośród najgłębszej ciszy zgromadzenia, sprawiło przenikające wrażenie. — Dalsze dokumenta składały się z 6 krótkich bilecików P. Teste do P. Pellapra, w przedmiocie kopalni Gouhenans, okazujących żywe interessowanie się Ministrami tą sprawą, jako też z kilku not rachunkowych, pisanych

I tak, po upadku Wigów 1841 roku, użył całej swojej energii do rozszerzenia Towarzystwa Repealskiego (*Repeal association*), którą-tą nazwę nadał w lipcu 1840 r. istniejącemu już przedtęm związkowi. Usilnie jeszcze uż dawniej ostrzegał naród, aby najmniejszego nie dopuszczał się naruszenia pokoju, a pomyślność przedsięwzięcia swego czyniąc zależną jedynie od utrzymania ludu w karbach prawnych, karał nawet uporczywych wyłączeniem z Towarzystwa.

Z tē wszystkiem pojmował on sam najlepiej, jaki niezłomny opór napotkać musi wszelkie usiłowanie nadwreżenia jedności państwa W. Brytanii; sądzić zatem wypada, że Repeal był u niego zawsze środkiem a nie celem poruszenia. Od jesieni 1842 r. objeżdżał całą wyspę, zwoływał zgromadzenia ludu, na których z ognistą wymową opisywał nędzę narodu i przepowiadał blizkie rozwiązanie unii, które wszelkim cierpieniom koniec położyć miało. Nie przyjmował żadnego wsparcia od angielskiego radykalizmu, tak jak później odmówił ze wzgardą połączenia się z demokracją francuską. Pod wpływem repealistów obrany nawet został, w roku 1842, Lordem-Majorem Dublina.

W r. 1843 poruszenie Repealistów powiększyło się nadzwyczajnie przez jawne przystąpienie doń katolickiego duchowieństwa. Oprócz 70 mniejszych, zebrał O'Con-

по предмету гуэнанских копей, обнаруживающих прикосновенность министра к этому делу, а также изъ несколькохъ счетныхъ черновыхъ записокъ, которыя, по предварительному показанію Г. Пеллапра передъ слѣдственною комиссіею, замѣняютъ у него исправныя счетныя книги. Изъ сихъ послѣднихъ записокъ видно, что въ Январѣ 1843 года (слѣдовательно немедленно послѣ утвержденія откупа копей за обществомъ Пармантье), вексельный агентъ Губи, приобрѣлъ для Г. Пеллапра 121,000 фр. векселями на разные торговые дома, по коимъ платежъ назначенъ былъ 1 Марта, и что того же числа, т. е. 1 Марта, вырученную отъ уплаты по тѣмъ же векселямъ сумму въ 94,000 фр., Г. Пеллапра употребилъ для приобретенія казенныхъ кредитныхъ билетовъ, которымъ срокъ платежа назначенъ чрезъ шесть мѣсяцевъ (въ Сентябрѣ), въ пользу Г. Т. (полная фамилія не написана.)

Г. Тестъ рѣшительно объявилъ себя противъ мнѣнія, будто бы первоначальная буква Т. должна непременно означать его имя, и на вопросъ президента отвѣчалъ, что онъ посредничества Г. Пеллапра никогда не употребилъ ни для покупки казенныхъ кредитныхъ билетовъ, ни для векселей. Призванный свидѣтель, вексельный агентъ Губи, подтвердилъ своими книгами покупку векселей на 121,000 фр. въ пользу Г. Пеллапра; но что потомъ Г. Пеллапра сдѣлалъ съ ними, того свидѣтель не зналъ. Для дальнѣйшей повѣрки сего дела, президентъ суда, по силѣ предоставленной ему власти, приказалъ судѣ сенскаго департамента, Г. Диедоше, отправиться въ государственннй контроль, для просмотра счетныхъ книгъ, подъ означенными въ запискахъ Г. Пеллапра числами. Между тѣмъ приступили къ дальнѣйшему допросу свидѣтелей.

Однако, прежде чѣмъ это началось, генералъ Кюбьеръ просилъ дозволенія говорить, и съ сильнымъ волненіемъ сказалъ: „Неожиданная вовсе для меня роль обвинителя, которую насильно навязали мнѣ, и глубокая скорбь, которую я чувствовалъ по сему поводу, сдѣлали, быть можетъ, темными мои объясненія. И потому изъ уваженія къ моей чести, я нахожу необходимымъ подтвердить оныя еще разъ, въ болѣе строгомъ и ясномъ порядкѣ. Да, я вѣрилъ сначала въ возможность подкупа, сознаюсь къ прискорбію моему; вѣрилъ въ него какъ въ средство, не только полезное, но даже необходимое для того, чтобы доставить успѣхъ вѣренному мнѣ делу; я вѣрилъ этому по словамъ Г. Пеллапра, который говорилъ, что онъ обѣщаль министру 100,000 фр. (Волненіе) Однако я колебался въ моемъ мнѣніи, и почти совершенно перемѣнилъ оное съ тѣхъ поръ, когда увидѣлъ, что условія разрѣшеннаго откупа не соответствовали желаніямъ общества, ниже обѣщаніямъ, сдѣланнымъ мнѣ Г-мъ Пеллапра, будто бы отъ имени министра. Но я долженъ былъ вѣрить, и дѣйствительно началъ вѣрить снова, когда Г. Пеллапра меня увѣрилъ, что обѣщанные имъ 100,000 фр. дѣйствительно доставилъ

на czarno, a podług poprzednich zeznań P. Pellapra przed Komisją śledczą, zastępujących zwykle u niego miejscę porządných xiąg rachunkowych. Z not tych okazuje się, iż w Styczeniu 1843 roku, (a więc zaraz po udzieleniu koncessyi spółce Parmentier), agent wexlowy Goubie, nabył dla P. Pellapra 121,000 fr. w wexlach na różne domy handlowe, wypłacalnych d. 1 marca, i że tegoż dnia 1 marca, z opłaty tychże samych wexłów pochodzącą summą 94,000 fr., P. Pellapra obrócił na kupienie bon skarbowych, wypłacalnych za sześć miesięcy (we Wrześniu) i to na rzecz P. T. (bez wyrażenia całego nazwiska).

P. Teste oświadczył się żywo przeciw przypuszczeniu, jakoby początkowa litera T miała koniecznie oznaczać jego nazwisko, i na zapytanie Prezesa odpowiedział, iż pośrednictwa P. Pellapra, do żadnego kupna bon skarbowych ani wexłów nigdy nie używał. Wezwany świadek, agent wexlowy Goubie, potwierdził z xiąg swoich kupno 121,000 fr. w wexlach na rzecz P. Pellapra, ale co z niemi potem P. Pellapra zrobił, świadek nie wiedział. Dla dalszego zatem sprawdzenia rzeczy, Prezes Sądu, na mocy dyskrecyonalnej swęj władzy, dał rozkaz Sędziemu Instrukcyjnemu Dep. Selwany, P. Dieudonné, aby się udał do Skarbu Państwa, dla przejrzenia jego xiąg rachunkowych, pod wskazaniem w notach P. Pellapra datami. Tymczasem przystąpiono do dalszego przesłuchiwania świadków.

Nim atoli to się zaczęło, Jenerał Cubières, prosił o głoś, i z widocznym wzruszeniem rzekł: „Niespodziewana dla mnie wcale rola oskarżyciela, którą mi narzucono gwałtem, i głęboka boleść, jaką z tego powodu uczułem, czyniły, być może, ciemnymi moje dotychczasowe zeznanie. W interesie więc mego honoru, czuję potrzebę powtórzyć je raz jeszcze, w ściślejszym i jasnym porządku. Tak jest, wyznaję z boleścią, wierzyłem z razu w przekupstwo, jako w środek, nie tylko pożyteczny, ale nawet nieodbycie potrzebny, aby zapewnić powodzenie sprawie, która mi powierzona była; wierzyłem temu na słowo P. Pellapra, który mi zapewnił, iż przyrzekł Ministrowi 100,000 fr. (Poruszenie). Jednakże zachwiałem się w mém zdaniu, i całkiem je prawie zmieniłem, widząc, że warunki udzielonej koncessyi nie były odpowiednie żądaniom spółki, ani też obietnicom, czynionym mi poprzednio przez P. Pellapra, jakoby w imieniu Ministra. Musiałem atoli wierzyć, i rzeczywiście uwierzyłem na nowo, gdy mi P. Pellapra zapewnił, że obiecane 100,000 fr. istotnie Ministrowi wypłacił. Powtarzam i zaręczam honorem, iż sam osobiście nie miałem nigdy żadnych pieniężnych stosunków z P. Teste, i że się wszystko działo za pośrednictwem P. Pellapra. Ale też nie miałem nigdy

мѣстахъ Ирландіи, кромѣ 70 малыхъ, 20 большихъ собраний, такъ называемыхъ *Monster-Meetings*, а 8-го Октября назначено имъ было такое же большое собраніе, которое должно было происходить на Клонтарфской равнинѣ. Раздраженіе и фанатизмъ Ирландцевъ дошелъ тогда до самой крайней степени; но и правительствомъ были предприняты мѣры, чтобы наконецъ подавить это движеніе, которое, не смотря на умѣренность агитатора, могло перейти въ мятежъ. Вечеромъ, 7 Октября, военная власть разогнала скопившіяся на Клонтарфской равнинѣ толпы репилеровъ, причемъ народъ, согласно предписанію своего начальника, не оказывалъ ни малѣйшаго сопротивленія. За сими О'Коннелля и другихъ репилерскихъ начальниковъ правительство подвергло судебной отвѣтственности, обвиняя ихъ въ злонамѣренномъ сообщничествѣ съ политическими собраниями народа, подкрѣпляя свое обвиненіе извлеченіями изъ газетъ и произнесенныхъ имъ рѣчей. Въсѣхъ съ О'Коннеллемъ были обвинены: его сынъ *John O'Connell*, протестантъ *Steele*, священникъ Терней, *Duffy* издатель жур. *Nation*, *Gray* издатель жур. *Freeman's Journal*, а также *Barret*, издатель репилерскаго жур. *Pilot*, и *Ray* секретарь репилерскаго общества. Дело по сему предмету началось въ Январѣ 1844 года, и кончилось въ 24-е засѣданіе 10-го Февраля. За исключеніемъ Тернея, который скончался, всѣ обвиняемые признаны были виновными. О'Коннелль былъ приговоренъ къ годичному за-

nell w różnych punktach Irlandyi 20 wielkich, tak zwanych potwornych zgromadzeń, (*Monster-Meetings*), a na dzień 8 października zapowiedział także olbrzymie zgromadzenie, które odbyć się miało na równinie pod Clontarf. Rozjątrzenie i fanatyzm Irlandczyków doszły już do najwyższego stopnia; ale i rząd przedsięwziął środki, aby nareszcie przytłumić to poruszenie, które, pomimo napomnień Agitatora, mogło się zamienić w powstanie. Wieczorem dnia 7-go października, władza wojskowa rozprzedała przybywające pod Clontarf tłumy Repealistów, przyczemъ массы, stosownie do zalecenia swego mistrza, najmniejszego nie stawiały oporu. O'Connellowi i innym naczelnikom Repealu wytoczył rząd następnie process polityczny, dowodząc ukartowanej styczeńności związku ze zgromadzeniami ludu i popierając zaskarżenie swoje wyjątkami z mów i gazet. Współoskarżonymi O'Connella byli: syn jego *John O'Connell*, protestant *Steele*, duchowny katolicki *Tierney*, *Duffy*, właściciel dz. *Nation*, *Gray*, właściciel dz. *Freeman's Journal*, *Barret*, właściciel dziennika repealskiego *Pilot*, *Ray* Sekretarz Związku repealskiego. Process rozpoczął się w styczniu 1844 a skończył się na 24 posiedzeniu d. 10 lutego. Oprócz Tierney'a, który tymczasem umarł, wszystkich oskarżonych uznano winnymi. O'Connell skazany został na jednoletnie więzienie i 2,000 fr. kary, a nadto zobowiązanie się miało złożeniem kaucyi w ilości 5,000 f szt. do zachowania się spokojnie w przeciągu lat 5-ciu. Zaleciwszy więc ludowi spokojność, tak na miejscowych zgromadzeniach, jako też w oddzielnej do niego wydanej proklamacyi,

онъ министру. Повторяю и ручаюсь честно, что я лично никогда и никакихъ не имѣлъ денежныхъ сношеній съ г-мъ Тестомъ, и что все производилось посредствомъ Г. Пеллапра. Но я также не имѣлъ повода почитать, и не почиталъ Г. Пеллапра за безчестнаго человѣка. Иначе я не доставилъ бы ему 40,000 фр. Изъ остальнымъ 60,000 фр., Г. Пеллапра уступилъ мнѣ три части, такъ что моя потеря по сему дѣлу простирается до 55,000 фр. Я благодаренъ Г. Пеллапра за сію уступку, ибо убѣжденъ, что остальные деньги онъ вынужденъ былъ доставить изъ собственныхъ суммъ. (Волненіе). Я сказалъ всю истину, болѣе ничего не могу присовокупить. Можно меня теперь осудить, но безчестнымъ никогда не буду. — Эти слова генерала Кюббера произвели глубокое впечатлѣніе.

Г. Тестъ просмотрѣвъ представленныя ему генералъ-прокуроромъ собственноручныя его записки къ Г. Пеллапра, призналъ ихъ дѣйствительно своими; обязываясь однако доказать всю ихъ незначительность. Онъ сослался на условія откупа, не заключающія ничего такого, что было бы не согласно съ строжайшею справедливою, и указалъ на доказательства, внутреннія его защитнику, что онъ оставилъ министерство будучи бѣднѣе, чѣмъ былъ при вступленіи въ оное; подробно исчислилъ все свое умушество, и наконецъ сказалъ: „И гдѣ же эти потоки золота, которые будто бы плыли ко мнѣ? Я знаю, что неоднократно скрытная клевета покушалась на честь мою. Хорошо, что я вызванъ случаемо къ открытой борьбѣ. Публичное правосудіе будетъ ея судьбою; я поздравляю себя съ этимъ, и на правосудіи вашемъ, судьи, основываю свою надежду.“

Послѣ сихъ словъ обвиненнаго, начался допросъ свидѣтелей, въ числѣ коихъ находились: Товарищъ статсъ-секретаря въ министерствѣ публичныхъ работъ, Г. Легранъ, начальникъ отдѣленія копей, Г. Шенпъ, генераль-инспекторъ копей, Г. Рениво, и главный инженеръ копей, Г. Турриа; всѣ они отзывались съ почтеніемъ о просвѣщенной дѣятельности и усердіи министра вообще, объявивъ при семъ, что они ничего противнаго закону и чистой справедливости не замѣтили, ни въ образѣ предоставленія откупа обществу Нармантье, ни же въ его условіяхъ.

За симъ президентъ суда объявилъ собранію, что прекращаетъ дальнѣйшіе допросы свидѣтелей, потому что намѣренъ выслушать докладъ судьи Диедонне, возвратившагося изъ государственнаго контроля. Глубокая тишина воцарилась въ залѣ. Секретарь суда прочелъ сначала приказаніе президента, данное Г. Диедонне, а за симъ докладъ о его дѣйствіяхъ въ контролѣ. По разсмотрѣніи счетныхъ книгъ контроля оказалось: „1) что 2 Марта 1843 года, Г. Пеллапра внесъ наличными деньгами сумму въ 94,000 франковъ, за четыре кредитные билета (три по 25,000, а одинъ въ 19,000 франковъ), со срокомъ уплаты 2 Сентября того же года; 2) что 12 Сентября 1843 года по этимъ билетамъ было уплачено, и того же самаго числа Г. Карль Тестъ (чрезвычайное волненіе въ залѣ), сынъ

поводу уvažать, и не уvažалъ П. Пеллапра за нечестиваго человѣка. Иначе не заплатилъ бы ему 40,000 fr. Изъ остальныхъ 60,000, П. Пеллапра уступилъ ми три чѣсти, такъ, że моя strata w tym interesie wynosi w ogółe 55,000. Wdzięchen byłem P. Pellaпра за to ustępstwo, gdyż byłem przekonany, że sam z własnych funduszów musiał resztę zastąpić. (Poruszenie). Wyznałem całą prawdę, nic więciej do dodania nie mam. Można mię teraz potępić, ale już zhańbionym nie będę.“ — Слова те Jenerała Cubières sprawiły głębokie wrażenie.

P. Teste, przejrawszy podane mu przez Jeneralnego Prokuratora listki jego do P. Pellaпра, uznał je rzeczywiście za swoje, obowiązując się jednakże dowieść ich małej ważności. Odwołał się do warunków koncessyi, jako nie zawierających nic takiego, co by nie było zgodne z najściślejszą sprawiedliwością; odwołał się do dowodów, złożonych w rękę swego obrońcy, iż opuścił ministerstwo uboższym, niż był przy jego objęciu; obliczył po szczególe całe swoje mienie, i nakoniec rzekł: „Gdzie są te potoki złota, które niby do mnie płynęły? Wiem, że nie raz ukryta potwarz targala się na moje sławę. Dobrze, że staje do otwartej walki. Sprawiedliwość publiczna jest jej sędzią; winszując sobie tego, i w sprawiedliwości waszej, sędziowie, zupełną ufność pokładam.“

Po tych słowach obwinionego, zaczęło się słuchanie świadków, między innymi: P. Legrand, Podsekretarza Stanu w ministerstwie robót publicznych; P. Cheppe, naczelnika wydziału kopalni; P. Guenyeau, Inspektora Jeneralnego kopalni, i P. Turria, naczelnego inżyniera kopalni, którzy wszyscy oddali sprawiedliwość światłu, czynności i gorliwości Ministra w ogólności, oświadczając zarazem, iż ani w sposobie udzielenia koncessyi spółce Parmentier, ani też w jej warunkach, nie przeciwnego prawu i czystej sprawiedliwości nie widzieli.

Tu Prezes Sądu oświadczył zgromadzeniu, iż przerywa dalsze badanie świadków, dla wysłuchania zdania sprawy Sędziego Dieudonné, który z biura Skarbu powrócił. Grobowa cisza nastąpiła w sali. Sekretarz Sądu odczytał naprzód polecenie Prezesa, dane P. Dieudonné, a następnie dosłowny protokół czynności jego w biurze Skarbu. Z przejrzenia rachunkowych ksiąg Skarbu okazało się: 1) iż d. 2 marca 1843 r., P. Pellaпра wniósł w kapitale summę 94,000 fr. w zamian za cztery bony, (trzy po 25,000, a jedna na 19,000 fr.), z terminem wypłaty d. 2 września tegoż roku; 2) iż d. 12 września 1843 roku, bony te opłacone zostały, i że tegoż samego dnia, P. Karol Teste, (nadzwyczajne poruszenie w sali), syn Ministra, członek Izby Deputowanych, wniósł do skarbu summę 95,000 fr. w zamian za jedną bonę, wypłacalną

ключенію и уплатъ пени въ 2,000 фунт. стер., а также къ представленію залога въ 5,000 фунт. стерл., въ томъ, что онъ будетъ вести себя мирно въ продолженіе пяти лѣтъ. Убѣждая народъ къ сохраненію спокойствія, какъ въ собраніяхъ, такъ и въ особой, изданной къ нему прокламаціи, отправился онъ немедленно вмѣстѣ съ своими товарищами, 30 Мая, въ Дублинъ, въ заключеніе. 1-го Сентября, судъ перовъ призналъ приговоръ по сему дѣлу, по поводу не соблюденія правительствомъ нѣкоторыхъ формальностей, не дѣйствительнымъ; въ слѣдствіе чего начальники репила выпущены торжественно изъ заключенія. Не смотря на сіе событіе, котораго, быть можетъ, и желалъ О'Коннель, авторитетъ его ни сколько не уменьшился, хотя впрочемъ дѣла репила, вслѣдствіе возникшихъ несогласій между членами, значительно начали упадать въ послѣдніе годы.

Разстроенное состояніе здоровья, заставило его въ минувшемъ году предпринять путешествіе на материкъ. Послѣ довольно продолжительнаго пребыванія во Франціи, предположилъ онъ отправиться въ Римъ, но въ Генуѣ, послѣ кратковременной болѣзни, 15 Мая сего года, окончилъ дѣятельную и богатую послѣдствіями жизнь свою, на 73 году отъ роду.

Въ 1841 году, онъ издалъ записки объ Ирландіи, посвятивъ ихъ имени Королевы Викторіи.

удаъ się wraz z towarzyszymi swymi do więzienia w Dublinie d. 30 maja, dla odsiedzenia oznaczonej kary. Atoli d. 1 września całą Sąd Parów uznał, procedurę sądową w tej sprawie, z powodu nie zachowania przez rząd kilku formalności, za nieważną, w skutku czego naczelnicy Repealu wyszli w tryumfie z więzienia. Pomimo tego wypadku, który nawet dla O'Connella był może pożądanym, urok osobistości jego nie znikł bynajmniej, jakkolwiek sprawa Repealu, skutkiem rozdwojenia pomiędzy członkami, znaczenie już w ostatnich latach słabnąć zaczęła.

Skołatany tyłu wysileniami stan zdrowia jego, zmursił go w roku bieżącym do przedsięwzięcia podróży na ląd stały. Po dłuższym pobycie we Francji, zamierzył udać się do Rzymu, gdy w Genui, po kilkodniowej słabości, d. 15 maja r. b. czynne i płodne zakończył życie, w wieku lat 73.

W r. 1841 wydał pamiętniki o Irlandyi, które przyisał Królowej Wiktoryi.

министра, членъ палаты депутатовъ внесъ въ казначейство сумму въ 95,000 фр., взаменъ за одинъ билетъ, по которому назначался срокъ уплаты 12 Марта 1844 года; сумма эта дѣйствительно была уплачена въ этотъ срокъ.

Президентъ. Г. Тестъ, имѣете-ли что-нибудь отвѣчать на это?

Г. Тестъ (при глубочайшей тишинѣ). Я буду просить дозволенія рассмотреть эти бумаги. Это дѣло, кажется, касается моего сына. Прошу сообщить мнѣ документы (негодование).

Дальнѣйшіе допросы свидѣтелей не имѣли ничего замѣчательнаго. Глаза всѣхъ устремлены были на Г. Теста. На лицѣ его изображалась раздирающая душу скорбь и внутренняя борьба. Когда выводили его изъ зала, по окончаніи засѣданія, нѣкоторые слышали какъ онъ говорилъ про себя: „Совершилось! Я погибъ!“ (*C'en est fait! Je suis perdu*). Засѣданіе суда кончилось въ 6 часовъ.

13 Июля.

Въ *Gazette des Tribunaux* напечатано слѣдующее:

„Вчера, въ восемь съ половиною часовъ вечера, раздался выстрѣлъ въ одной изъ комнатъ Люксембургскаго дворца, занятыхъ арестантами, по дѣлу, производящемуся въ судѣ палаты перовъ. Часовые бросились къ дверямъ комнаты, въ которой произошелъ выстрѣлъ... это была комната г-на Теста.

„Г. Тестъ хотѣлъ лишить себя жизни выстрѣломъ изъ пистолета; но въ слѣдствіе излишняго прижатія отвертій ствола къ груди, сила спершагося воздуха, при выстрѣлѣ, оттолкнула въ сторону пистолетъ такъ, что пуля пройди мимо, произвела только сильную контузію подъ сердцемъ. Г-ну Тесту доставлено было тотчасъ медицинское пособіе; въ его заключеніе немедленно прибыли также префектъ и комиссаръ полиціи, а равно генераль-прокуроръ, для составленія журнала объ этомъ происшествіи.“

Судъ палаты перовъ.

Ужасное происшествіе вчерашняго вечера въ Люксембургскомъ дворцѣ, составляетъ предметъ разсужденій, какъ судей такъ и публики. Всѣ ожидаютъ обнародованія подробнаго доклада; между тѣмъ общее удивленіе возбуждаетъ распространяющіеся извѣстія, что Г. Тестъ, послѣ неудачи въ самоубійствѣ, для успокоенія взволнованныхъ мыслей, попросилъ для чтенія книги — но какой? — романа Дюма *Монте-Кристо*. Ему отвѣчали, что сего рода сочиненій Библиотека палаты перовъ не приобретаетъ.

По открытіи засѣданія, секретарь, по приказанію президента суда, прочелъ подробный докладъ о вчерашнемъ происшествіи, главное содержаніе коего слѣдующее:

Г. Тестъ возвратившись изъ засѣданія суда, принималъ посѣщеніе своего адвоката Г. Палле и его помощника Г. Дего, которые, вмѣстѣ съ сыномъ Г. Теста, обѣдали у него и вышли не прежде 8 часовъ. Г. Тестъ бесѣдовалъ съ ними спокойно; чрезъ пять минутъ послѣ ихъ выхода, раздался выстрѣлъ. Г. Тестъ объявилъ комиссару полиціи, что онъ дѣйствительно хотѣлъ застрѣлиться, такъ какъ онъ всегда честъ предпочиталъ жизнь, и что сожалѣетъ, что намѣреніе его не исполнилось. Лица, которое доставило ему оружіе, не назвавъ; утвердилъ только, что это сдѣлано не сыномъ его. „Впрочемъ — присвокупилъ — если бы даже это сдѣлалъ и мой сынъ, то это доказывало бы только истинною его любовью ко мнѣ.“ Какъ при семъ, такъ и при послѣдовавшихъ за тѣмъ разговорахъ, Г. Тестъ обнаруживалъ совершенное спокойствіе. Полученная имъ контузія безвредна.

По прочтеніи сего доклада, президентъ приказалъ прочесть письмо г-на Теста, написанное имъ къ нему сегодня по утру. Вотъ его слова:

Господинъ Канцлеръ! То, что случилось во вчерашнемъ засѣданіи, не допускаетъ уже никакого опроверженія съ моей стороны. Всѣ касающіяся до меня пренія, считаю совершенно конченными. Я соглашаюсь на все то, что судъ опредѣлитъ насчетъ меня въ мое отсутствіе. И потому я надѣюсь, что онъ не станетъ требовать личнаго моего присутствія, не нужнаго уже ни для хода дѣла, ни для обнаруженія истинны, и не пожелаетъ прибѣгнуть къ употребленію силы, для побѣжденія отчаяннаго сопротивленія. Повѣрьте, что это неизмѣнное постановленіе съ моей стороны соединяется въ моемъ сердцѣ съ глубочайшимъ почтеніемъ къ званію моихъ судей.“

d. 12 marca 1844 roku, i rzeczywiście w tymże terminie opłaconą.“

Prezes. Czy P. Teste ma co odpowiedzieć na to?

P. Teste (śród najgłębszego milczenia). Będę prosił o przejrzenie tych papierów. Interes ten zda się być osobistym mojego syna. Proszę o udzielenie mi dokumentów. (Poruszenie).

Dalsze słuchanie świadków nie miało żadnego interesu. Wszystkich oczy zwrócone były na P. Teste. Na twarzy jego malowała się śmiertelna boleść i walka wewnętrzna. Gdy go wyprowadzano z sali, po końcu posiedzenia, słyszano go jak mówił do siebie: „Stało się! Jestem zgubiony!“ (*C'en est fait! Je suis perdu*). — Posiedzenie sądowe skończyło się o godzinie 6-jej.

Dnia 13 lipca.

Dzisiejsza poranna *Gazette des Tribunaux* zawiera co następuje:

„Wczoraj, o pół do dziewiątej wieczorem, usłyszano wystrzał w jednej z izb pałacu Luxemburskiego, zajętych przez więźniów, pociągnionych przed Sąd Izby Parów. Strażnicy rzucili się ku drzwiom izby, z której wystrzał pochodził... była to izba P. Teste.

„P. Teste chciał sobie odjąć życie przez wystrzał z pistoletu; lecz skutkiem zbytńskiego przyciśnienia otworu rurki do piersi, i przez to zatamowania w niej powietrza, kula nie mogąc wyjść prosto, odtrąciła na bok pistolet, i przelatując mimo, sprawiła tylko mocną kontuzję pod sercem. Pomoc lekarska udzieloną była natychmiast P. Teste, do więzienia którego udali się także niezwłocznie, Prefekt i Komissarz Policyi, tudzież Prokurator Jeneralny, dla spisania protokołu tego wypadku.“

Sąd Izby Parów.

Przerażający wypadek wczorajszego wieczora w więzieniu Luxemburskiem, jest przedmiotem powszechnego zajęcia, równie Sędziów jak publiczności. Wszyscy czekają ogłoszenia szczegółowego protokołu; tymczasem podziwienie ogólne wzbudza szeregą się wiadomości iż P. Teste, po nieudaniu się samobójstwa, dla rozrywki, wzburzonych myśli, żądał do czytania książki — ale jakiej? — romansu Dumasa *Monte-Christo*. Odpowiedziano mu, że dzieł tego rodzaju, biblioteka Izby Parów nie nabywa.

Za otwarciem posiedzenia, Sekretarz, z rozkazu Prezesa Sądu, odczytał szczegółowy protokół wczorajszego zdarzenia, którego główna treść jest następująca:

P. Teste, wróciwszy z posiedzenia Sądu, przyjmował odwiedziny swego obrońcy P. Paillet, i pomocnika jego P. Dehaut, którzy wraz z synem P. Teste, jedli u niego obiad, i wyszli dopiero po 8-jej. P. Teste rozmawiał z nimi spokojnie; — w pięć minut po ich wyjściu usłyszano wystrzał. P. Teste oświadczył przed Komissarzem policyi, iż istotnie chciał się zastrzelić, gdyż przekładał zawsze honor nad życie, i że żałuje, iż mu się ten zamiar nie udał. Osoby, która mu dostarczyła broni, nie wymienił; zapewnił tylko, że nie był nią syn jego. „Zreszta, dodał, choćby to i syn mój uczynił, byłby to tylko dowód prawdziwego mnie synowskiej jego miłości.“ W tój i innych następnych rozmowach, P. Teste okazywał zupełną i objętną spokojność. Kontuzya jego nie jest niebezpieczną.

Po odczytaniu tego protokołu, Prezes kazał odczytać list P. Teste, dziś rano do niego pisany. Oto są słowa jego:

„Panie Kanclerzu! To co zaszło na posiedzeniu wczorajszym, nie pozwala już miejsca żadnemu zaprzeczeniu z mej strony. Wszelkie tyżące się mnie rozprawy uważam za zupełnie i ostatecznie skończone. Przyjmuję z góry to wszystko, co Sąd w nieobecności mej względem mnie postanowi. Spodziewam się więc, iż nie zechce wymagać osobistej stauności mej, niepotrzebnej już dla toku sprawy ani do wykrycia prawdy, i nie zechce dopuścić użycia siły, do pokonania rozpaczego oporu. Proszę wierzyć, iż to niezmiennę postanowienie z mej strony, łączy się w sercu mojem z najgłębszym uszanowaniem dla charakteru i powagi mych sędziów.“

Сверхъ сего письма, было прочитано донесение присяжнаго суда палаты перовъ, который, по обыкновенію, вызывалъ г-на Теста въ сегодняшнее засѣданіе суда, получалъ отъ него отрицательный отвѣтъ, въ слѣдующихъ выраженіяхъ: „присутствіе мое болѣе уже не нужно, послѣ обнаруженія единственной слабости, которую я совершилъ въ моей жизни, и за которую я столь сильно страдаю.“

Судъ согласился на отсутствіе Г. Теста, и пригласилъ генераль-прокурора къ составленію мѣтій противъ обвиненныхъ.

— Вице-адмираламъ де-ла Сюсу и Дюпети-Туару поручено осмотрѣть пять флотскихъ дивизій, первому: въ Шербургѣ, Брестѣ и Лоріентѣ, а послѣднему, въ Рошфорѣ и Тулонѣ.

— Морской министръ предписалъ тщательно изслѣдовать вновь открытое мѣстороженіе устрицъ, на рейдѣ близъ устья Сены. Въ этой пристани постоянно будетъ крейсировать Французскій катеръ, для предохраненія оной отъ англійскихъ рыболововъ.

— Посланникъ Северо-американскихъ Соединенныхъ Штатовъ, Г. Рутъ, и Г. Фляго, французскій посланникъ при австрійскомъ дворѣ, прибыли въ Парижъ.

А н г л и я .

Лондонъ, 11 Іюля.

При предстоящихъ выборахъ, покрайней мѣрѣ 200 настоящихъ членовъ нижняго парламента, не явятся въ качествѣ кандидатовъ. Значительнѣйшая часть ихъ избѣгаетъ издержекъ по избирательной борьбѣ, а нѣкоторые опасаются, что голоса поданные ими въ пользу свободной торговли и Мейнотской Коллегіи, будутъ препятствовать имъ при выборахъ. Партія протекціонистовъ и земледѣльцевъ лорда Бентика, употребитъ всевозможныя усилія для поддержанія своихъ видовъ; но едва-ли можно сомнѣваться въ томъ, что болшинство новаго парламента будетъ состоять изъ умеренныхъ людей, поддерживающихъ правила свободной торговли и министерство лорда Россела.

— Въ *Morning-Chronicle* напечатано содержаніе конвенціи, заключенной 19-го Іюня сего года въ Лондонѣ, между лордомъ Пальмерстономъ и уполномоченнымъ французскимъ при Сенѣ - Джемсомъ дворѣ, графомъ Жаршакомъ, по силѣ коей Англія и Франція признають независимость острововъ: Гуахинъ, Рахатѣн, Барабора и другихъ меншихъ, образующихъ одну группу на Тихомъ океанѣ близъ Отаити. Оба государства обязались не занимать ни во владѣніе, ни въ протекторіатъ ни одного изъ поименованныхъ острововъ; сверхъ сего, положили условіе не дозволить, чтобы начальникъ, или владѣтельный Отаитскій князь, получалъ верховную власть надъ однимъ или нѣсколькими вышеупомянутыми островами. Французское правительство соглашается дозволить жителямъ Отаити переселяться на эти острова.

— Преміемъ адмирала Стопфорда по управленію триевичскимъ госпиталемъ имѣть быть назначенъ сэръ Эдуардъ Кодрингтонъ, наваринскій герой.

— Остѣ-Индская компанія давала вчера принцу Вальдемару Прусскому великолѣпный праздникъ, на которомъ кромѣ Пруссакаго посланника г-на Бузена, находились: лордъ Джонъ-Россель, лордъ Гленелгъ, князь Левенштейнъ, гр. Ауклендъ, много знатныхъ особъ и болѣе ста богатыхъ купцовъ Сити.

— Третьяго дня было засѣданіе капитула ордена Бани, причѣмъ Королева пожаловала принцу Вальдемару знаки ордена большаго креста. При этой церемоніи находились: гротмейстеръ ордена принцъ Арбертъ и многіе изъ кавалеровъ.

— Въ письмахъ изъ Монтевидео, отъ 8-го Мая, уведомляютъ, что лордъ Говденъ и графъ Валевскій прибыли туда, и пробывъ нѣсколько часовъ, тотчасъ отправились въ Буэнос-Айресъ. По причинѣ происшедшихъ между Бразильскимъ правительствомъ и диктаторомъ Розасомъ споровъ, возникнетъ, кажется, война, и по снятіи Французско-Англійской блокады съ Буэнос-Айрескаго порта, начнется блокада со стороны Бразиліи.

И т а л і я .

Римъ, 24 Іюня.

Стать-секретарь кардиналь Джиззи издалъ третьяго дня объявленіе, которое произвело на публику различныя впечатлѣнія. Оно увѣряетъ народъ, что Пій IX, съ самаго восшествія на престолъ, всегда

Прѣз-тего листу, оцезытаны зосталъ рапортъ прызсеглего воznego Саду Избы Паровъ, котры поволуяцъ, якъ звыкле, P. Teste, на дзисейше посиденіе Саду, отрымалъ од него одповедъ одмовнъ, в тыхъ словъхъ: „іжъ обецнсть него не jest жуз на нецъ путржебнъ, по одкрыціу једнелъ слабоці, котрѣ собіе в жыціу свѣмъ ма до зарзученія, і за котрѣ покотује такъ срого.“

Садъ зезволілъ на неібецнсть P. Teste, і везвалъ Прокуратора Јенералнего до учыненія вносковъ пречевъ обвінованымъ.

— Віце-Адміраловіе: де Іа Суссе і Dupetit-Thonars міановані зосталі інспекторамі пїеліу двызіу морскіхъ. Пїервшы прелерзы двызіе в Шербургу, Брест і Лоріент, другі засъ, двызіе в Рошефорі і Тулоні.

— Міністер морскі казалъ доклатнне звїедіцъ швіежо одкрыты поклат острыгъ в прызтані ујціа Сехваны. В тејше прызтані крајуцъ ціагле бѣдзіе кутер французкі, в целу осланіанія јей од рыбаковъ англїескіхъ.

— P. Ruth, Поселъ Становъ Зједночозныхъ, і P. Flahaut, Поселъ французкі в Вїеднїу, прызбылі до Парыжа.

А н г л и я .

Лондонъ, 11 Іюля.

При зближающихся выборахъ, прызнајмнїе 200 теразнїежшыхъ члннковъ Избы Нізшеј не востпїају јакъ кандыдаці. Вїејшеа члїе уніка коштввъ валькы вьборчелї, а некторы обавїају сїе, абы іхъ глосваніе за вольносіа handловѣ lub за коллегіумъ Мајноотскїемъ не заскходзіло імъ у вьборцовъ. Строннїево протекелїе і ролнїе зе Лорда Бентнне, везвїе вשלкїхъ усїлованї на помосъ; але заледвїе вѣпїе можа, же вїејшеозъ новелї Избы склїаде сїе бѣдзіе з умїаркованыхъ, котрѣ вьзнају засады handловелї вольносіа, і востпїае бѣдзіе зарзѣдъ Лорда Русселл.

— *Morning-Chronicle* оглѣзаша основу конвенелїи залвартелї д. 19 чезервель р. б. в Лондонїе мїежду Лордомъ Пальмерстонъ і Нр. Јарнасъ, пїеіномоченымъ Міністеромъ Францы прыз дворше St. James, пречез котрѣ Англіа і Францы узнаја неізавїстосел вьспъ Гуахїн, Рајатеа, Борабора, і іннелхъ помнїежшыхъ, творзачелхъ једнел групу на морзу Спокојнелмъ, в блїскосел Отаїтї. Оба мочарства zobовїају сїе не займввае в посїданіе ані в протекторатъ залднелї з повьзшелхъ вьспъ, ані теж не дозвалел, ізбы начелннїкъ lub панујацъ Хїаже на Отаїтї вьквнелвалъ највьзшеју влїдзу на једнел lub кїлку вьспъхъ вьжеј вьмїенїонелхъ, і навзajem. Рзѣд французкі зезвалъ надто на вьнелсіенїе сїе мїежкѣнцовъ з Отаїтї, котрѣбы тега пражнелї.

— Настелпелъ Адміралъ Стопфордъ в зарзѣдїе шпыталемъ в Гренвїчъ, ма зостатъ Сїръ Эдуардъ Кодрїнгтонъ, звыелїеца подъ Наварїнемъ.

— Спїлка Вшчоднїо-Іудыјска давала везорѣжъ Хїелїу Вальдемаровїу Прусскїему швіетнѣ бїесїаде, на кїотрелї, прчезъ Посла Прусскїего, P. Bunsen, најдввалї сїе Лордъ Гленелгъ, Хїаже Ловенстїнъ, Нр. Аукландъ, вїеле бардо знокомїтелхъ осїбъ і прчезло ступа најбогатшыхъ купцовъ Сїтї.

— Онегдај одбывалася сїе капїтула ордеру Лазїеннегъ, на котрелї Крїолова удзелїла Хїелїу Вальдемаровїу вїелїкї крїзъ тега ордеру. На тымъ обрѣдїе најдввалї сїе Хїаже Albert, јакв вїелїкї мїстръ, tudzieжъ вїелїу знокомїтелхъ кавалеровъ.

— Велїлгъ лїстввъ з Монтевїдео, з д. 8-го маја, Лордъ Howden і Нр. Валевскї, прызбылі тамъ на кїлка годзїнъ і натыхмїастъ до Буенос-Айресъ оджелали. Здајел сїе, же в skutku заслїелхъ спорввъ мїежду рзѣдомъ Брезїлїјскїмъ а дїктаторомъ Розасемъ, настпїа вьповелїденїе вьоннї, і же по оснїелїу блокады французко-англїескїелї порту Буенос-Айресъ, настпїа блокада Брезїлїјска.

В а р о ш ъ .

Рымъ, 24 чезервель.

Секретаръ Стану, Кардыналъ Гїззі, вьдалъ онегдај одезвѣ, котрѣ в публїеознїе туделїејшелї справїла розмїаіе вразнїе. Кардыналъ залпелнїа народъ, же Пїус IX од чезасу встпїанїа на Столїелї Апостолскѣ, залвсше мїаілъ п речез одчїлї

имѣлъ передъ глазами обязанности монарха, попечительнаго о благе своихъ подданныхъ, и напоминаетъ ему о всеобщемъ нравственномъ преобразованіи состоянія земли, произведенномъ Папою чрезъ дарованіе амнистій, учрежденіе публичныхъ аудиенцій, позволеніе строить желѣзныя дороги, поощреніе народнаго ученія, назначеніе ревизионной коммиссіи законовъ, равно какъ чрезъ изданіе проекта муниципальнаго правленія, созваніе земскихъ чиновъ и учрежденіе совѣта министровъ. Далѣе сказано: „Его Святѣйшество твердо рѣшился постоянно продолжать свои труды, ведущія къ улучшенію состоянія римскаго народа. Но онъ также твердо намѣренъ слѣдовать по пути преобразованія шагъ за шагомъ съ зрѣлою обдуманностію и внутри тѣхъ границъ, которыя предписываются существенными условіями верховной власти свѣтскаго монарха и главы католической церкви. А потому, Его Святѣйшество съ глубокимъ прискорбіемъ замѣтилъ, что нѣкоторые восторженныя головы захотѣли воспользоваться настоящими обстоятельствами для распространенія мѣтній и ученій, совершенно противныхъ его правиламъ равно какъ его спокойному и миролюбивому духу, противныхъ высокому характеру того, кто поставленъ быть намѣстникомъ Исуса Христа, служителемъ Бога мира и отцомъ всего католическаго христіанства. Эти люди, изустно и письменно, возбуждаютъ въ народѣ желанія и надежды на реформы, выступающія изъ вышеозначенныхъ предѣловъ... Папа увѣренъ, что подобныя внушенія никогда не найдутъ доступа въ сердца его подданныхъ. Легче себѣ представить, нежели выразить ту горестъ, которую почувствовалъ Его Святѣйшество при извѣстіи о многихъ безпорядкахъ, происшедшихъ въ разныхъ областяхъ и состоящихъ въ явномъ противорѣчьи съ произнесеннымъ имъ сладостнымъ словомъ: миръ! Причиною огорченія Его Святѣйшества были также скопища буйной черни во многихъ городахъ, подъ предлогомъ недостатка въ хлѣбѣ и другихъ вещахъ, что, равномерно, не обошлось безъ нарушенія общественнаго порядка и безъ опасности для жителей и ихъ имущества. Подобныя безпорядки Его Святѣйшество не смѣшиваетъ съ тѣми народными процессіями въ Римѣ и провинціяхъ, которыя происходили съ цѣлію изъяснить благодарность за полученные благодѣянія. Но отеческому сердцу Папы чрезвычайно прискорбно, что жители обществами и порознь безпрерывно дѣлаютъ подписки и значительные расходы для учрежденія новыхъ празднествъ, что участіе въ нихъ заставляеть ремесленниковъ, къ немалому вреду ихъ семействъ, покидать свою работу; что юношество, посвятившее себя наукамъ, теряетъ изъ-за того дорогаго времени, и что народъ привыкаетъ такимъ образомъ къ праздности и разсѣянію. Еще горестнѣе было бы для Его Святѣйшества видѣть продолженіе подобнаго состоянія вещей.

Первый годъ новаго царствованія прошелъ; святѣйшій отецъ въ это время довольно имѣлъ случаевъ узнать и оцѣнить любовь, благодарность и почтеніе своихъ вѣрноподданныхъ. Теперь онъ проситъ о новомъ доказательствѣ этихъ похвальныхъ чувствованій, которое должно состоять въ прекращеніи поминутыхъ сборищъ и процессій и въ сохраненіи спокойнаго духа порядка и согласія, составляющаго величайшую славу народа. Таковы желаніе, требованіе, воля святѣйшаго отца; онъ твердо убѣжденъ, что весь народъ, и особенно жители его добраго города Рима, почтутъ это изъясненіе его чувствъ наравнѣ съ именнымъ указомъ и даже выше его. Дано въ статс-секретаріатѣ, 22-го Іюня 1847 года.

Подп. кардиналъ Джиззи.“

Палермо, 5 Іюля.

Третьяго дня вечеромъ прибылъ сюда Король и вышелъ на берегъ, соблюдая строгое инкогнито. По пригласеніямъ въ Королевскомъ дворцѣ, можно предполагать, что Его Величество пробудетъ здѣсь нѣкоторое время.

— 2-го числа с. м., прибывшіе въ здѣшнюю гавань два Французскіе парохода привезли извѣстіе о приближеніи эскадры принца Жуэнвильскаго, которая третьяго дня и вчера прибыла въ гавань. Эскадра эта состоитъ изъ 10 военныхъ кораблей. Присутствіе этихъ посѣтителей придастъ еще болѣе блеска празднику Св. Розаліи. Принцъ Жуэнвильскій, немедленно по прибытіи, вышелъ на берегъ и посѣтилъ Королевскую фамилію, послѣ чего возвратился на свой корабль.

ма обязанности Monarchy, троглиwego o dobro swoich poddanych, i przywodzi na pamięć ogólną reorganizacją w moralnym stanie państwa, której dokonał Papież, przez udzielenie amnestyi, ustanowienie publicznych audiencyj, pozwolenie budowania dróg żelaznych, podwignienie narodowej oświaty, mianowanie komisji do przejrzenia krajowego prawodawstwa, jako też przez ogłoszenie projektu municipalnego zarządu, zwołanie ziemskich Stanów i ustanowienie Rady Ministrów. Далѣе powiada: „Jego Świątobliwość ma niezachwianą wolą, nieustawiania w raz przedsięwziętych środków, prowadzących do ulepszenia bytu narodu Rzymskiego. Ale też z drugiej strony, ma niemiennie mocne postanowienie iść drogą reform krok za krokiem, po dojrzałym namyśle, i w tym tylko zakresie, jaki mu wskazują istotne warunki najwyższej władzy świeckiej Monarchy, tudzież Głowy Kościoła katolickiego. Przetóż Jego Świątobliwość z głęboką boleścią postrzega, że niektórzy zapaleńcy chcą korzystać z obecných okoliczności dla rozszerzenia zdań i zasad, zupełnie przeciwnych jego prawidłom, jako też jego spokojnemu, zgodę i jedność miłującemu umysłowi; przeciwnych wysokiemu charakterowi Namiestnika Jezusa Chrystusa, sługi Boga pokoju, i ojca całego chrześcijaństwa katolickiego. Ludzie ci, w pismach i słowach, obudzają w narodzie życzenia i nadzieje reformy, przechodzące za wyżej wytknięte granice... Papież jest przekonany, że tego rodzaju podszepty nie znajdą wstępu do serca jego poddanych. Wszakże łatwiej jest sobie przedstawić, aniżeli wyrazić tę boleść, jaka ogarnęła Ojca św., za otrzymaniem wiadomości o licznych zaburzeniach, wynikłych w różnych prowincjach, i zostających w otwartej sprzeczności z wyrzeczonem przez niego świętem słowem: pokój! Przyczyną zasmucenia Jego Świątobliwości były także zbiegowiska burzliwego pospólstwa w wielu miastach, pod pozorem, iż mu zabrakło zboża i innych artykułów żywności; przyczem nie obeszło się bez zaburzeń publicznego porządku, jako też bez niebezpieczeństwa dla mieszkańców i ich majątku. Jego Świątobliwość nie życzy sobie, aby takowe zbiegowiska, brano były za jedno z publicznymi obchodami w Rzymie i po prowincjach, które się odbywały w celu wynurzenia wdzięczności za otrzymane dobrodziejstwa. Lecz ojcowski serce Papieża cierpi boleśnie nad tēm, że mieszkańcy całych miast i pojedyncze osoby, wzywani są do ustawnych składek i podlegają znaczne wydatki dla urządzania coraz nowych obchodów; że udział w tych zabawach zmusza rzemieślników, z niemającym uszczerbkiem ich rodzin, do odbiegania właściwej roboty; że młodzież, poświęcająca się nauce, marnuje z tegoż powodu czas drogi, a lud nawyka tym sposobem do lenistwa i roztargnienia. Boleśniejszēm zaś jeszcze byłoby dla Jego Świątobliwości, gdyby ten stan rzeczy trwał dalej.

Піерwszy рок нового понтыфакату przemiał; Ojciec św. w tym czasie miał dosyć okoliczności przekonać się i ocenić miłość, wdzięczność i uszanowanie swoich poddanych. Teraz zaś uprasza o nowy dowód tychże chwalebnych uczuć, który ma zależeć na zupełnym zaniechaniu tych nadzwyczajnych zgromadzeń ludu i uroczystości, tudzież na zachowaniu spokojnego ducha porządku i zgody, stanowiącego największą chwałę narodu. Oto jest życzenie, żądanie, wola Ojca św.; jest on mocno przeświadczony, że cały naród, a szczególnie obywatele jego dobrego miasta Rzymu, samo to wynurzenie jego uczuć uważać będą za wyraźny rozkaz, a nawet jeszcze i więcej.“
Dan w Sekretaryacie Stanu, 22 czerwca 1847 roku.

Podp. Kardynał Gizzi.

Palermo, 5 lipca.

Onegdaj, przybył tu Król wieczorem i najprywatniej na ład wysiadł. Sądząc z licznych przygotowań w pałacu Królewskim, wnosić można, że Monarcha jakiś czas tu zabawi.

— Dnia 2-go b. m. dwa parostatki francuzkie, przybyłe do portu, doniosły o zbliżaniu się floty Xięcia Joinville; jakoż, onegdaj i wczoraj wplynęła tu cała flota francuzka, złożona z 10 okrętów wojennych. Obecność tych gości doda więcej blasku uroczystości św. Rozalii. Xiążę Joinville wysiadł zaraz na ład i odwiedził rodzinę Królewską, poczem natychmiast na swój okręt powrócił.

Такъ какъ инфантъ Францискъ отказывался съ своимъ семействомъ оставить королевскій дворецъ, то къ нему отправился Мадридскій генераль-капитанъ и упомянулъ объ арестъ, въ случаѣ если онъ не исполнитъ повелѣннй Королевы. Въ слѣдствіе сего инфантъ переселился на прежнее свое жительство, въ Буэнъ-Ретиро; ему повелѣно со всѣмъ семействомъ отправиться на морскія воды въ Санъ-Себастьянъ. Однако донынѣ инфантъ не исполнилъ сего послѣдняго распоряженія. Дочь его, Донна Жозефина, желавшая сочетаться бракомъ съ Г. Гуэльемъ, нынѣ объявила, что она желаетъ выйти за бригадира Портилло, который проситъ ея руки. Въ кабинетѣ Г. Гонзалеса - Bravo онъ былъ морскимъ министромъ.

— Третьяго дня Королева приказала раздать офицерамъ Мадридскаго гарнизона 50,000 самыхъ лучшихъ сигаръ.

— Въ здѣшнихъ журналахъ начали было описывать несогласіа возникшія между Королевою и ея супругомъ; чтобы отклонить это, Мадридскій губернаторъ, призвавъ къ себѣ всѣхъ редакторовъ газетъ, объявилъ имъ, что ежели они впредь будутъ писать о обстоятельствахъ домашняго быта Королевы, то подвергнутся взысканію по законамъ.

— Генераль Примъ, отправившійся съ дозволеніемъ военнаго министра въ Кадиксъ получилъ предписаніе тамошняго губернатора, немедленно удалиться изъ города. Онъ обвиняется въ участіи въ тайныхъ дѣйствіяхъ инфанта донъ Франциска де Паула.

— Бывшій карлистскій генераль Аррайо соединился съ Эстудіанте, отрядъ коего состоитъ изъ 110 всадниковъ; часть его появилась, 24 числа, въ Илеасъ, въ 2 часахъ пути отъ Бурюса. Эти карлистскіе партизаны всѣ обмундированы, хорошо вооружены, сохраняютъ строгую дисциплину и за все нужное платятъ наличными деньгами. По 26-е число, то есть въ продолженіе всей недѣли послѣ ихъ появленія, ни одинъ изъ высланныхъ противъ нихъ отрядовъ правительственныхъ войскъ не успѣлъ настичъ ихъ. Правительство удалило отъ службы Бургскаго политическаго начальника, обвиненнаго въ медленности дѣйствій.

— 24 числа въ Аликанте скончался 80 лѣтній кардиналь, Севильскій архіепископъ, Сіенфuegos-и-Ховелланосъ. Онъ приговоренъ былъ къ изгнанію въ Аликанте въ самомъ началѣ междоусобной войны.

Португалія.

Опорто, 30 Июля.

Генераль Конча, въ слѣдствіе договора, заключеннаго съ сэръ Т. Майтлендомъ, сегодня въ полдень вступилъ въ Опорто со своею дивизіею. Члены юнты оставили городъ еще прежде; офицеры ея остались при своихъ лошадахъ и шпагахъ, и получаютъ паспорта на родину. Крѣпость да-Фозъ занята англійскими морскими войсками, а освобожденный изъ оной герцогъ Терсейра назначенъ опортекимъ губернаторомъ. Войска юнты при сдачѣ имѣли только на одинъ день продовольствія, а военная касса была совершенно пуста; не смотря на то они не хотѣли сдаваться маршалу Сальдальѣ, съ войсками коего еще на канунѣ капитуляціи произвели стычку. Съ генераломъ Кончею юнта была въ добромъ согласіи. Но раздраженіе португальскихъ роялистовъ противъ партіи юнты столь велико, что раялисты послѣ сдачи инсургентовъ стрѣляли по нимъ.

— Юнта алемтеской провинціи прекратила свои дѣйствія и изъявила покорность Королевы.

— По письму гр. Виллареаль (попавшагося въ плѣнъ, въ сраженіи подъ Торресъ - Ведрасъ) изъ Анголи, Португальское правительство сдѣлало распоряженіе о перевезеніи его во внутренія страны края, не смотря на то, что онъ боленъ. Гр. Бомфимъ отправленъ въ Мозамбикъ.

Ponieważ Infant Franciszek wzbraniał się z familią swoją opuścić pałac Królewski, przeto udał się do niego Jeneralny Kapitan Madrytu i zagroził mu aresztem, jeżeli natychmiast rozkazu Królowej nie wypełni. W skutek tego, Infant przeniósł się do dawnego mieszkania w Buen-Retiro, i polecono mu z całą familią wyjechać do wód morskich w San-Sebastian. Dotychczas jednakże Infant nie chce się do tego rozkazu zastosować. Córka jego Donna Józefa, która chciała się zaślubić z P. Güell, oświadcza teraz, że pragnie pójść za Brygadiera Portillo, który ubiega się o jej rękę. W gabinecie P. Gonzales Bravo był on Ministrem marynarki.

— Zawczoraj kazała Królowa rozdać oficerom załogi Madryckiej 50,000 sztuk najkosztowniejszych cygarów.

— Dzienniki tutejsze zajmują się ciągle sporami, zachodzącemi w pożyciu domowem Królowej ze swoim małżonkiem. Chcąc temu zapobiedz Gubernator Madrytu (Gefo politico) powołał do siebie wszystkich głównych redaktorów i oświadczył im, że jeżeli nadal w sprawy domowe rodziny Królewskiej mieszać się będą, według prawa z nimi postąpi.

— Jeneral Prim, który za pozwoleniem Ministra wojny wyjechał do Kadyksu, wydany został z pomienionego miasta przez tamtejszego Gubernatora. Oskarżają go, że miał udział w tajemnych działaniach Infanta Don Franciszka de Paula.

— Były karlistowski Jeneral Arroyo połączył się z Estudiantem, którego hufiec składa się już z 110 jeźdźców. Część jego ukazała się d. 24 w Illeas, o 2 godziny drogi od Burgos. Ci partyzanci karlistowscy są wszyscy umundurowani i bardzo dobrze uzbrojeni, zachowują ścisłą karność i za wszelkie potrzeby płacą gotowemi pieniędźmi. Aż do 27, a zatem w tydzień po ich zjawieniu się, żadnemu z wysłanych przeciwko nim oddziałów wojska rządowego nie udało się ich doścignąć. Rząd oddalił ze służby Naczelnika politycznego w Burgos, jako obwinionego o opieszałość.

— Dnia 24 umarł w Alicante 81-letni Kardynał, Arcybiskup Sewilski, Cienfuegos y Jovellanos. Skazany on został na wygnanie do Alicante zaraz w początkach wojny domowej.

PORTUGALIA.

Oporto, 30 czerwca.

Jeneral Concha, w skutek układu zawartego z Sir Th. Maitland, wszedł dziś w południe do Oporto na czele dywizyi swojej. Członkowie Jenty opuścili pierwéj miasto; oficerowie jęj zatrzymali swoje konie i szpady, a nadto otrzymują paszporta na udanie się do domów. Zamek warowny de Foz zajęty został przez angielskie wojsko morskie, a uwolniony z niego Xiąże Terceira został Gubernatorem miasta Oporto. Wojska Jenty przy poddaniu się miały już tylko na jeden dzień amunicyi, a kassa wojenna była już całkiem próżna; pomimo to jednak nie chciały się poddać Marszałkowi Saldanha, z którego wojskiem jeszcze w wigilię kapitulacyi stoczyły walkę. Z Jeneralem Concha od samego początku Junta była w najlepszym porozumieniu. Przeciwnie zaś rozjątrzenie pomiędzy wojskami obu portugalskich stronictw jest tak wielkie, że Rójaliści, już po poddaniu się powstańców, strzelali jeszcze do nich.

— Junta prowincyi Alemnjejo rozwiązała się w Evora i poddała się Królowej.

— Według listu Hr. Villareal (jeńca w bitwie pod Torres-Vedras) z Angoli, rząd Portugalski miał wydać rozkaz przewiezienia go w głąb kraju, bez względu na to, że jest chory. Hr. Bomfim zawieziony został do Mozambiku.